

008. Question de Monsieur Quentin VAN den HOVE, conseiller communal-, du 18 juin 2026 ==- Vraag van de heer Quentin VAN den HOVE, gemeenteraadslid, van 16 juni 2026

Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS-boetes) : effectiviteit en betwistingen van de handhaving

Gas-boetes zijn een middel dat onze gemeente Schaarbeek heeft om overlast en kleine overtredingen aan te pakken. Niet alleen de effectiviteit, maar ook de impact op de relatie met de burgers zijn twee belangrijke aspecten.

Om een helder en objectief beeld te krijgen van de huidige situatie, wens ik dat het College een antwoord op onderstaande vragen kan formuleren:

1. Wat is de exacte evolutie van het aantal uitgereikte GAS-boetes in onze gemeente over de afgelopen drie jaar, en hoe zijn deze procentueel verdeeld over de categorieën
 - Vervuiling en verloedering van de openbare ruimte
 - Sociale overlast en verstoring van de openbare rust
 - Parkeeroverlast (inclusief dossiers overgedragen via de politie)
 - Eventuele andere (Protocolakkoord met de Procureur des Konings van Brussel)
2. Welke specifieke overlastproblemen in onze gemeente worden door de inzet van GAS-boetes momenteel aantoonbaar en effectief verminderd, en voor welke hardnekkige fenomenen schiet dit instrument tekort?
3. Hoeveel bezwaarschriften (schriftelijk verweer) worden er op jaarbasis door burgers ingediend tegen opgelegde GAS-boetes, en welk percentage hiervan wordt uiteindelijk door de sanctieambtenaar gegrond verklaard wegens fouten of overmacht?
4. In hoeveel gevallen per jaar leidt een afgewezen bezwaarschrift tot een effectieve beroepsprocedure voor de politierechtbank en jeugdrechtbank, en wat is het resultaat van deze procedures voor de gemeente?
5. Op welke manier controleert en garandeert de gemeente de juridische kwaliteit en de correctheid van de vaststellingen op het terrein, om te vermijden dat burgers onterecht worden gesanctioneerd?

Réponse :

Hieronder vindt u de antwoorden op uw verschillende vragen.

1. **Wat is de exacte evolutie van het aantal uitgereikte GAS-boetes in onze gemeente over de afgelopen drie jaar, en hoe zijn deze procentueel verdeeld over de categorieën:**
 - **Vervuiling en verloedering van de openbare ruimte**
 - **Sociale overlast en verstoring van de openbare rust**
 - **Parkeeroverlast (inclusief dossiers overgedragen via de politie)**
 - **Eventuele andere (Protocolakkoord met de Procureur des Konings van Brussel)**

Hieronder kan u de tabel vinden met de evolutie van het aantal GAS-dossiers van de afgelopen jaren, de drie laatste jaren staan vetgedrukt.

Jaar	Totaal Dossiers GAS	Dossiers stilstaan en Parkeren	Dossiers "Klassieke" GAS
2023	7.740	7.048	692
2024	13.727	13.157	570
2025	8.608	8.223	385

In Schaarbeek wordt vervuiling van de openbare weg en ruimte niet vervolg via het systeem van de GAS-boetes, maar heeft het College van Burgemeester en Schepenen ervoor gekozen om de voorrang te geven aan het gebruik van de belasting op de openbare vervuiling of de oorzaken van vervuiling van de openbare wegen en plaatsen of zichtbaar vanaf deze alsmede op containers voor commercieel afval.

De toepassing van dit belastingreglement werpt al jaren zijn vruchten af en de bedragen die opgelegd worden zijn meer “moduleerbaar” naar gelang het geval, terwijl we bij de GASboetes gelimiteerd zijn tot een bedrag van 500 €.

Wat de rest betreft tekent men 2 grote categorieën af, enerzijds de inbreuken die vallen onder “stilstaan en parkeren” (dubbel parkeren, parkeren op het voetpad, aan de hoek van een straat, tegen de rijrichting, enzovoort,...) en anderzijds deze die vallen onder de categorie “klassieke GAS”. De klassieke GAS hergroepeert de inbreuken die zowel sociale overlast viseren (nachtlawaai en dergelijke), alsook de inbreuken die gevisieerd worden door het Protocolakkoord met de Procureur des Konings.

Men kan dus stellen dat gemiddeld 90 à 95 % (afhankelijk van het jaar) van de GAS-boetes betrekking hebben op inbreuken aangaande stilstaan en parkeren.

Uit de cijfers blijkt duidelijk dat er bij stilstaan en parkeren voor de eerste categorie verkeersovertredingen aanzienlijk meer boetes zijn uitgeschreven dan voor de tweede. Het gaat hierbij voornamelijk om de volgende overtredingen:

- Dubbel parkeren
- Parkeren buiten de daarvoor bestemde vakken
- Parkeren binnen 5 meter van een voetgangersoversteekplaats of straathoek
- Niet opvolgen van de aanwijzingen van verkeersbord E9b
- Parkeren op of te dicht bij een bushalte

Wat de tweede categorie betreft, komen de volgende overtredingen het vaakst voor:

- Met alle vier de wielen op de stoep
- Met alle vier de wielen op de voetgangersoversteekplaats
- Met alle vier de wielen op het fietspad

In de overige 5 à 10% (afhankelijk van het jaar) kunnen we zowel de inbreuken op sociale overlast en de verstoringen van de openbare rust vinden, alsook de gemengde inbreuken (protocolakkoord).

Dit zijn de meest voorkomende in deze categorie (in orde van belang) :

- Niet naleven van de regel voor 1,50 meter afstand
- Geluidsoverlast (overdag of 's nachts)
- Consumeren van lachgas (tot 2024)
- Ongeoorloofd privégebruik van de openbare ruimte
- Niet naleven van sluitingstijden (horecagelegenheden)
- Ongeoorloofd uitstellen van koopwaar
- Niet opvolgen van aanwijzingen van een bevoegd ambtenaar
- Hond niet aangelijnd
- Gebrek aan respect
- Fietsen in het park
- Lichamelijk geweld/verbaal geweld
- Winkeldiefstal
- Schade aan eigendommen

2. Welke specifieke overlastproblemen in onze gemeente worden door de inzet van GASboetes momenteel aantoonbaar en effectief verminderd, en voor welke hardnekkige fenomenen schiet dit instrument tekort?

We zijn nog volop bezig met het uitbouwen van ons programma waar we de GAS-boetes mee behandelen. We bouwen dit uit in functie van de tijd en de middelen die ter onze beschikking zijn. Momenteel zijn we het luik aan het uitbouwen dat betrekking heeft op de statistieken. Momenteel kunnen we al cijfers trekken, waar we de grote lijnen kunnen uithalen. De bedoeling is echter om dit luik nog verder uit te bouwen, zodanig dat we wijk per wijk, straat per straat kunnen nagaan welke overlast er een grote rol speelt (op welke dagen van de week, op welke uren) en zodanig dat er ook beter kan worden op ingespeeld met het oog op eventuele acties (die niet altijd van repressieve aard moeten zijn). Dit luik zou in september volledig klaar moeten zijn.

Wat men uit de huidige cijfers kan afleiden, is dat de GAS-boetes een grote rol spelen bij de parkeerovertredingen. We kunnen stellen dat deze aanpak loont, in die zin dat we merken dat in sommige straten het aantal parkeerovertredingen daalt. We stellen ook vast dat er heel weinig recidivisten zijn, dus de boodschap komt zo wel over bij de mensen. Er worden ook gerichte acties gevoerd, bijvoorbeeld rond scholen of markten om “wildparkeren” zoveel mogelijk tegen te gaan omdat dit soms tot gevaarlijke situaties kan leiden.

De GAS-boetes worden ook vaak gebruikt bij de controles binnen de HORECA: nachtlawaai, niet-respecteren van sluitsuren, bezetting van de openbare weg zonder toelating (terrassen , etalages, ...), enzovoort... ze zijn zo een handig middel voor het openbaar bestuur om een controle te kunnen handhaven op dergelijke etablissementen.

De GAS-boete is soms een handig hulpmiddel, daar waar andere wetgeving soms tekortschiet of waar er hiaten zijn. Een goed voorbeeld hiervan is lachgas. In 2023 en 2024 was hieromtrent nog geen concrete wetgeving, echter werd de politie dagelijks geconfronteerd met het gebruik van lachgas (voor recreatieve doeleinden) en lagen de straten bezaaid met lege bidons. Uiteindelijk hebben wij samen met de politie bekeken welke middelen zij tot hun beschikking hadden om dit fenomeen te kunnen tegengaan. Zij hebben dus gedurende die 2 jaar gebruik gemaakt van artikel 43.11 in het politiereglement om aan die fenomeen paal en perk te stellen. Ondertussen heeft de federale wetgever hier ook wetgeving omtrent uitgevaardigd

De GAS-boetes zijn ook efficiënt om bepaalde gedragingen te gaan corrigeren: een hond die niet aan de leiband wordt gehouden, het niet opvolgen van bevelen van een ambtenaar in dienst, beledigingen,... hier zien wij ook heel zelfde mensen recidiveren.

Echter voor een bepaald aantal gemengde inbreuken (vastgelegd in een protocolakkoord met de Procureur des Konings) is het opleggen van GAS-boetes iets minder doeltreffende gebleken. Dit is bijvoorbeeld het geval bij gewone winkeldiefstal (met een nadeel van minder dan 250 €). Vaak gaat het hier over recidivisten, mensen soms ook die overgaan tot diefstal uit noodzaak. Als Sanctionerend ambtenaar hebben wij eveneens geen inkijk op het strafregister van die persoon, alsook hebben wij geen inzage (bij wet) op de registers van de andere sanctionerend ambtenaren van andere Brusselse gemeenten. Dit maakt dat het voor ons moeilijk is om een inschatting te maken. Eveneens, wordt in het gros van de gevallen de persoon op heterdaad betrapt en worden de gestolen waren teruggegeven aan de winkel. Een GAS-boete opleggen heeft op dat moment niet echt een meerwaarde en zal er ook niet voor zorgen dat diezelfde persoon niet nog eens opnieuw over zal gaan tot winkeldiefstal. De Sanctionerend ambtenaar is eigenlijk heel beperkt in de middelen die hij hier kan aanwenden (soms kan men bemiddeling voorstellen, maar dit zal de grond van het probleem niet oplossen). Vandaar ook, dat in het nieuwe protocolakkoord dat binnenkort zal ondertekend worden met de Procureur des Konings, het parket deze categorie van gemengde inbreuk voor haar rekening zal nemen.

Wat de vernielingen op roerende en onroerende goederen betreft, zijn we eveneens beperkt in de middelen die we kunnen aanwenden (zowel qua onderzoek, als qua opleggen van boete). Een maximumboete van 500 € is vaak enkel een pleister op de wonde en weinig doeltreffend, ook blijft de burgerlijke partij (slachtoffer) in dit systeem in de kou staan en moet deze nog via de rechtbank haar rechten gaan afdwingen.

3. Hoeveel bezwaarschriften (schriftelijk verweer) worden er op jaarbasis door burgers ingediend tegen opgelegde GAS-boetes, en welk percentage hiervan wordt uiteindelijk door de sanctieambtenaar gegrond verklaard wegens fouten of overmacht?

Hieronder kan u een tabel vinden met de evolutie van het aantal ingediende schriftelijke verweren over de laatste jaren en per categorie.

Jaar	Totaal Schriftelijk verweer	Stilstaan en parkeren aantal schriftelijk verweren	Klassieke GAS : Schriftelijke verweer	Aantal gehandhaafde boetes na schriftelijk verweer
2023	520	505	15	256
2024	1.174	1.057	117	630
2025	807	700	107	436

Het aantal ingediende schriftelijke verweren is dus relatief laag, we zitten ongeveer tussen de 7% en de 9% (we blijven dus onder de drempel van 10%) die effectief een schriftelijk verweer indienen. Bij de verweren die ingediend worden, zal na onderzoek de Sanctionerend ambtenaar ongeveer bij 50% de boete nog handhaven. Deze cijfers zijn niet helemaal onlogisch, in die zin dat de meeste mensen die een verweer indienen, hiervoor meestal een reden hebben (ofwel hebben ze verzachtende omstandigheden – zoals bvb medische urgentie, panne,... ofwel hebben ze argumenten die kunnen gestaafd , enzovoort). Wanneer iemand een verweer indient, zal de Sanctionerend ambtenaar en de bevoegde dienst dit volledig onderzoeken (desnoods ook extra informatie gaan inwinnen bij de verbaliserende agent of ander bevoegde diensten) en indien de aangevoerde redenen

gegrond zijn of zelfs indien er een twijfel ontstaat (als de situatie bijvoorbeeld redelijk ambigu is), zal de sanctionerend ambtenaar de boete laten vallen en zodoende het voordeel van de twijfel geven aan de burger.

4. In hoeveel gevallen per jaar leidt een afgewezen bezwaarschrift tot een effectieve beroepsprocedure voor de politierechtbank en jeugdrechtbank, en wat is het resultaat van deze procedures voor de gemeente?

Jaar	Aantal beroepsprocedures	Gewonen	Verloren	Zonder onderwerp	% succes
2023	3	3	0	0	100%
2024	10	1	6	3	10%
2025	11	7	1	3	64%

Het aantal beroepen bij de politierechtbank blijft zeer laag gezien het aantal totale GAS-dossiers.

Na een vrijwillige intrekking van de boete worden zaken vrijwel altijd als "zonder voorwerp" afgedaan (hetzij omdat de voor de rechter gebrachte zaak nieuwe elementen bevat – elementen die niet naar voren werden gebracht tijdens de procedure voor de Sanctionerend ambtenaar - die een heroverweging vereisen, hetzij omdat de juridische afdeling een andere analyse van de zaak heeft).

We zien bijvoorbeeld dat we in 2024 minder steun van de rechter hebben gekregen (dit was het geval voor alle Brusselse gemeenten), dit is ook te wijten aan het feit dat dat jaar een nieuwe rechter was aangesteld en deze in het begin voornamelijk voordeel gaf aan de burger, dit is in 2025 terug in evenwicht gebracht. In de meeste gevallen gaat het om dossiers waarin cruciale informatie ontbreekt in het politierapport, soms is de bijgevoegde foto niet van de beste kwaliteit, wat kan leiden tot misinterpretaties, enzovoort. Deze informatie wordt doorgegeven aan de politie, zodat we kunnen samenwerken aan kwalitatief beter werk en daardoor nog beter voorbereide zaken. Wat betreft de beslissingen van de Sanctionerend ambtenaar, proberen we zoveel mogelijk rekening te houden met de feedback die we van de rechter ontvangen, om de kwaliteit van de onderbouwing van de beslissingen verder te verbeteren.

5. Op welke manier controleert en garandeert de gemeente de juridische kwaliteit en de correctheid van de vaststellingen op het terrein, om te vermijden dat burgers onterecht worden gesanctioneerd?

Onafhankelijk van het feit of er een verweer is ingediend of niet, ondergaat ieder proces-verbaal of vaststelling dat aan de sanctionerend ambtenaar wordt toegestuurd een zekere "kwaliteitscontrole". Blijkt dat na controle er tekortkomingen worden vastgesteld in het proces-verbaal dan wordt dit geseponeerd. Er wordt zodoende nagegaan of de wettelijke basis correct is, of er geen tegenstrijdigheden zijn opgenomen in het proces-verbaal, of de plaats van de inbreuk voldoende identificeerbaar is en dergelijke meer. Als een PV om kwaliteitsredenen wordt geseponeerd dan wordt de politie of de bevoegde ambtenaar hiervan op de hoogte gesteld en worden de redenen hiervan uitgelegd opdat zij bij een volgende vaststelling niet dezelfde fout zouden begaan.

Hetzelfde geldt voor de argumenten die in een verweer worden aangegeven. Deze worden allemaal nagecheckt en wij informeren ons voor extra informatie bij de bevoegde agent alsook bij andere bevoegde diensten, zodanig dat de sanctionerend ambtenaar beschikt over alle nodige informatie om tot een objectief oordeel te komen. Voor ieder dossier worden zo de elementen à charge, als à décharge onderzocht. Als er twijfel is, dan is deze in het voordeel van de burger. Als een situatie op het terrein redelijk ambigu is... (bijvoorbeeld 2 verkeersborden die mekaar tegenspreken) dan geniet de burger hier eveneens het voordeel. In dergelijk geval, contacteert de dienst van de sanctionerend ambtenaar eveneens de bevoegde diensten om de situatie op het terrein te verbeteren zodanig dat de situatie op het terrein duidelijker is voor iedereen.

Bij de weinige dossiers waarvoor een beroep wordt ingediend bij de politierechtbank, is er een hechte samenwerking tussen de dienst en de juridische dienst. Er wordt dus inderdaad rekening gehouden met de vonnissen van de rechtbank om zo bij gelijkaardige situaties de kwaliteit van de beslissingen van de sanctionerend ambtenaar en/of de kwaliteit van de PV's te kunnen verbeteren.

Samen met de sanctionerend ambtenaren van de andere gemeenten van de (huidige) politiezone, proberen we om zo goed en zo kwaad mogelijk de politie bij te staan en uit te leggen hoe dat GAS-boetes hun kunnen helpen bij het bestrijden van bepaalde problematieken. Wij doen jaarlijks een tournee van alle commissariaten binnen de zone en gaan dan in gesprek met de agenten: bespreken de problemen die ze tegenkomen in de praktijk, proberen met oplossingen te komen, bespreken bepaalde PV's die moeilijker te vervolgen waren om

zo de kwaliteit te verbeteren. Telkens blijkt dat de GAS nog steeds niet heel bekend is bij de politie, en 1 van de voorstellen is dat we gaan starten met vormingen (gegeven door de Sanctionerend ambtenaren) binnen de politie voor de wijkagenten. Dezelfde soort vorming zou ook in intern gegeven worden aan de gemeenschapswachten.

Tot slot, herinneren we er nog even aan dat de Sanctionerend ambtenaar niet beschikt over de bevoegdheden van een onderzoeksrechter en kan derhalve niet ter plaatse gaan om de "plaats van de inbreuk" te inspecteren. Hij is uitsluitend aangewezen op de ontvangen verslagen, al mag hij – krachtens een van de recente wetswijzigingen – wel officieel vragen stellen aan de personen die het proces-verbaal hebben opgesteld.

Dit zijn de punten die wij u graag onder de aandacht wilden brengen.